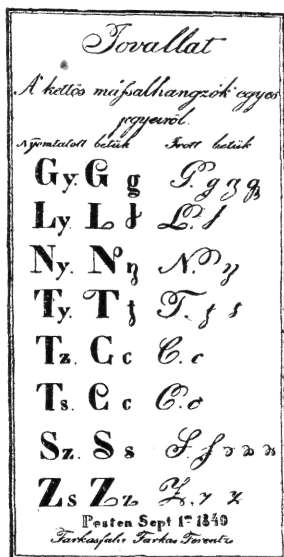

hogy nem minden sajtótermék maradt fenn az utókor számára, nagy részük nyomtalanul eltűnt. Különösen az apró nyomtatványokra vonatkozik ez a megállapítás, amelyek sorában tartalmilag sok értékes darab lehetett. Minthogy ezek az apró nyomtatványok végérvényesen elveszettek tekinthetők, le kell mondani arról a reményről, hogy nemzeti bibliográfiánk valaha is teljessé lehet. Sajnos, éppen a korra és a helyi viszonyokra legjellemzőbb anyagot fogjuk mindig nélkülözni, melynek elkallódását, kis terjedelmén kívül, éppen a tartalom rovására kell írni.

GÁRDONYI ALBERT.

Javaslat a betűk egyszerűsítésére 1840-ből. A múlt század első felében gyakran találkoztunk hirlapjainkban és folyóiratainkban helyesírási vitákkal (az *y*-ről és *j*-ről és *tz*-ről). A hasonmásban közölt „*Jovallat*” nem helyesírási, hanem typológiai, illetőleg typográfiai. FARKASALVI FARKAS FERENTZ a kettős mássalhangzókat akarta egyszerűsíteni, két betű helyett egynek az alkalmazását javasolta, de nem szláv mintára, hanem teljesen eredeti elgondolás alapján. Hogy ez a

bírtokomban volt s most a Széchényi-Könyvtárnak ajándékozott rézmetszetű egylevelés nyomtatvány mellékelve volt-e valamely könyvhöz, vagy folyóirathoz, nem tudtam megállapítani. Abból, hogy az impresszum (helyesebben dátum) rajta van, úgy látszik, nem.

Hatása a „jovallatnak“ nem volt, de — mint a kétjegyű betűk egyszerűsítésére irányuló kísérletet, érdemesnek tartottuk kiemelni a feledés homályából. Megvalósulása esetén például egy ilyen szóban, mint „Egyszáznyolcz“, mely tizenhárom betűből áll, négy betűt lehetett volna megtakarítani, ami egy egész könyv kinyomtatásánál számottevő *n*-mennyiség megtakarítását jelentette volna. A hagyomány azonban kötelezett akkor is a régi betűformák megtartására.

TR. Z.

Sine lege vagantur. Könyvtárak figyelmébe! Minden könyvforogató ember tudja, hogy gyakran lehet egyes könyvekben rátalálni olyan témákra, melyek a könyv tulajdonképeni tárgyától távol vannak. A könyvtárak katalógusai ezekre a kalandozó részekre nem figyelmeztetnek, bár ezek sokszor igen érdekesek. Csak néhány példát hozok fel. PROHÁSZKA OTTOKÁR *Soliloquiájában* a statisztikust nagyon érdeklő közlemény található arról, mitől függ a születendő gyermek neme? Bizonyos, hogy egyetlen statisztikusnak sem fog eszébe jutni, hogy ebben a könyvben ez után kutasson. MENDELSSOHN—BARTHOLDYNak leveleiben igen érdekes leírása van az 1830-ban Pozsonyban végbement koronázásnak. Ezt sem fogja senkisémm ott keresni. SMITH ÁDÁM nevezetes nemzetgazdasági munkájában érdekes leírás van az egyház életéről a középkorban. HITLER „Mein Kampf“-jában érdekes felfogást találunk arról, mi jobb egy nemzetre nézve, ha sok gyermek születik és természetesen sok meghal, vagy jobb csak kevés gyermeket világra hozni és azokat életben tartani.

A felhozott példák mutatják, milyen hasznos volna, ha a könyvtári katalógusokban ezek a kalandozók — „disgressions“, mint az angol nevezi — följegyeztetvén, az olvasót, kutatót ezekre figyelmeztetnék. Emlékszem, hogy sok év előtt a *Preussische Jahrbücherekben* olvastam cikket BURNSRól, melyben Jókairól volt szó, BERNHARDI „Denkwürdigkeiten“-ben Görgey Arthurról stb.

Amit itt megpendíték, nem egészen új, de kivihető. Úgy emlékszem, hogy a háborúelőtti években a német nagyvezérkar által kiadott „Registrande“ ezt megvalósította.

F. B.

A műszaki forrás- és adattudakozó központ. PÁLFFY MIKLÓS, mérnökkamarai c. fogalmazó a Technika 1937. 2. számában közölt fenti című cikke a műszaki kutatás szempontjából fontos kérdést tárgyal.

A magyar műszaki szakkönyvtáraknak több mint 90⁰/o-át Budapesten találjuk. Ez a tény a személyes kutatás lehetőségétől megfosztott vidékiek szempontjait és érdekeit tekintetbe véve, egyre jobban